

Tehnica loviturii mediatice

Slugă la doi stăpâni

Lovitura mediatică: visul oricărui jurnalist, reporter, redactor sau moderator TV. Unii nu au parte de așa ceva niciodată în viață, altora le iese din pură întâmplare. Nimeni nu deține, însă, tehnica loviturilor mediatice pe bandă rulantă. Cu excepția unuia, care pentru asta (și din asta) trăiește, se antrenează, își sacrifică viața personală și trudește ca un salahor, ca o slugă, lăsând totul (sau aproape totul) la o parte. Această slugă nu cunoaște decât doi stăpâni pe care îi slujește cu o credință oarbă: ratingul și audiența. Pentru ei pune la bătaie un întreg arsenal persuasiv: cinism, nepăsare, viclenie, falsă modestie, măgulire deșănțată, răstălmăcire a sensurilor, mimare a compasiunii și exploatare abilă a credulității unor persoane lovite, vulnerabile, traumatizate, lipsite de echilibru interior, de apărare sau de orice sprijin instituțional. Iar atunci când iese în arenă, uită nu doar de reguli umane, morale și deontologice, ci și de repetatele avertismente și sancțiuni venite din partea CNA.

Acest titan al loviturilor mediatice, mitraliat în serie, nu e nimeni altul decât DD, de la OTV. Loviturile lui se succed în ritm amețitor: pe lună, pe săptămână, pe noapte, pe oră și pe minut. În fiecare seară, de la ora 21.00 intră în casa dumneavoastră, firește, doar dacă-i deschideți ușa, un Hyde Park *à la manière orientale*, unde orice clarvăzător, babă isterică și nebună, criminal, tată incestuos, nevastă maltratată, nuntaș amețit sau politician frustrat poate fi purtătorul seminței, cu înaltă valoare germinativă, a loviturii mediatice. Să nu care cumva să lipșiți, sau să adormiți, „că nici nu știți ce pierdeți”, după cum sună deviza laboratorului SF de aspirat audiență, faimosul **DDD**.

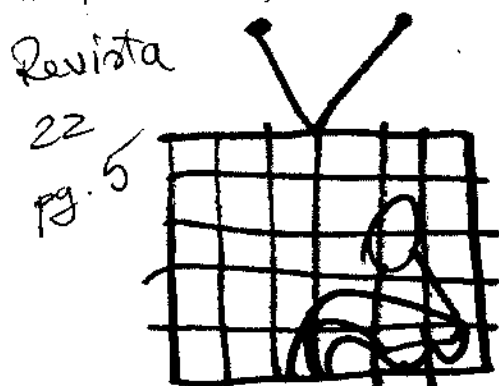
Cu săculețul de sodă caustică la purtător

O lovitură mediatică, ieșită din comun, a dat **DDD** în seara zilei de 18 iulie 2008. Cetățeanul Constantin Roman, condamnat la 12 ani de închisoare pentru înșelăciune și aflat în detenție la penitenciarul de maximă siguranță din Tg. Jiu, primește, la data de 2 iunie 2008, după 8 ani de încarcerare, o permisie de 5 zile. La expirarea termenului, Constantin Roman nu se mai întoarce la penitenciar și este dat în urmărire generală. În cele 11 zile de „libertate”, dormind prin păduri și trenuri, Constantin Roman nutrește planuri de luptă cu balaurul judiciar românesc, pe care îl consideră corupt și fără legătură cu adevărata sa menire, aceea de a fi în slujba adevărului și a dreptății. Ademenit de mirajul făcătorului de minuni mediatice, se hotărăște, și el, să dea, în felul lui, lovitură. Inițiază un protest, reiterat cu obstinție, împotriva încadrării juridice a faptei sale, aceea de *înșelăciune*, militând, implicit, pentru preschimbarea ei, cu urmări lesne de înțeles, în *tentativă de înșelăciune*. Se înarmează cu acte doveditoare, articole din presă și un săculeț de pânză, plin cu sodă caustică, și se prezintă, după o anunțare prealabilă, în studioul „doctorului de suflute” Dan Diaconescu. Actele și articolele îi folosesc, în mod vădit, pentru argumentarea protestului, recte pentru reușita în proces și în viață (câtă a mai rămas). Săculețul cu sodă caustică reprezintă biletul de trecere în lumea de dincolo, în cazul în care protestul eșuează și viața lui (câtă a mai rămas) nu mai face doi bani. Ca orice luptător, și-a ales și el o deviză călăuzitoare: „*Ori liber, ori mort!*”. Știe că riscurile demersului său îndrăzneț sunt enorme. Ce nu știe el este că, în clipa în care, la apogeul disperării, l-ar vâri în gură și dinții lui ar perfora pânza, iar el s-ar zvârcoli în convulsii hemoragice, săculețul cu sodă caustică ar valora cât toată averea de la Fort Knox, aducând cu sine mama tuturor loviturilor mediatice.

Doar că nu ipotetica eroare judiciară a cazului său îi interesea pe Dan Diaconescu. Pentru că atunci și-ar fi luat o măsură de prevedere deontologică și s-ar fi familiarizat, în prealabil, cu dosarul în cauză, ori măcar cu ultimele decizii ale judecătoriei de resort, pe care le-ar fi supus discuției, arătând, astfel, că nu urmărește scandalul, ci elucidarea speței. Abia atunci am fi avut de-a face cu o investigație jurnalistică, așa cum, din dorința de autovictimizare, clamează DD, ori de câte ori CNA îl amendează. Altfel, în absența glasului judecătoresc, „victimă” Constantin Roman nu-și depășea statutul de simplu infractor, a cărui gesticulație extremă era bună doar să incendieze spiritele și să arunce în aer ratingul și audiența.

Lovitura de imagine

Majoritatea celor care – în afara invitațiilor permanente – se lasă ademeniți de cântecul sirenei oteviste sunt, ei înșiși, împotmoliți într-o profundă criză existențială (ori de personalitate), într-un con de umbră „nemeritat”, sau se consideră victime ale unor abuzuri mediatice. Drept urmare, au nevoie, ca de aer, de o nouă recunoaștere, de un nou chip, de o lovitură de imagine. Un astfel de client, care n-a vrut să lase să-i scape printre degete o asemenea ocazie, a fost *Poliția Română*, proaspăt felicitată de președintele Traian Băsescu. Timp de 11 zile, cât Constantin Roco Roman a haiducit prin lume, poliția a fluierat a pagubă și a tras în aer cu rachete luminoase, de avertizare. „*Unde ești? Te văd, te văd!*” sunau cuvintele jocului de „înaltă” societate, practicat cu succes și în cazul altor infracțiuni grave, cu făptași neprinși și cadavre evaporate. Aflând de excursia lui Roman pe la Hyde Park-ului autohton, e posibil ca poliția, simțindu-se cu musca pe căciulă, să fi apelat la celebra și temuta formațiune *SIAS*.

Luptătorii *Serviciului Independent pentru Intervenții și Acțiuni Speciale* sunt antrenați pentru tot felul de misiuni și intervenții cu grad mare de risc. Ei intervin în eliberări de ostatici, reținerea infractorilor violenți și înarmați, sau în alte operațiuni dificile. O ieșire din anonimat, prezentarea pe viu a unui clip publicitar, cu scenariu prestabilit, dar cu *plot* imprevizibil, nu erau, așadar, nici acum, de lepădat. Numai că iuțeala, diversiunea și etalarea forței musculare, necesare în cazul oricărei intervenții a trupelor speciale, nu fac, din păcate, nici cât o ceapă degerată, în absența chibzuinței, a cumpănirii și a subtilității strategice. Faptul că evadatul se afla într-un grad înalt de surescitare și că epuizarea fizică și incertitudinea își pusese amprenta pe comportamentul tot mai haotic al acestuia a contat prea puțin în fața comandoului impetuos, care a dat buzna în studio, gata să pună în practică ce învățase în orele de antrenament. Despre varianta de tensiunii conflictului, prin intervenția unui psiholog negociator, indispensabil unei poliții moderne, dintr-un stat de drept, nu auzise nimeni, sau dacă auzise, nu era momentul și locul de etalare a metodelor *soft*, când se putea aplica măsura *hard*, prin etalarea pectoralilor și învârtirea pumnului încleștat, în direct, în fața camerelor de luat vederi, la captivanta emisiune **DDD**.

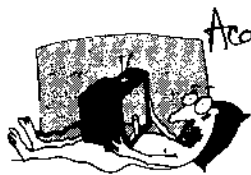
Iată, vine și un doctor!

În vârtejul asaltului, un personaj ciudat atrage atenția telespectatorilor și distrage, în aceeași măsură, atenția celor prezenți la evenimentul înfierbântat. Este „doctorul”, la vederea căruia Mirela Ceanu, un încercat reporter de penitenciar, cu state vechi la OTV, strigă, încercând să fie cât mai convingătoare: „*E doctor, domnul Roman, îl cunosc eu, e doctor!*”. Îmbrăcat aparent în-

tr-o ținută medicală, portocalie, purtând un stetoscop atârnat de gât ca un colier de flori din arhipelagul Noa-Noa și ținând în mână o geantă burdușită, doctorul mustăcios se întreține cordial cu salariații OTV, în vreme ce echipa de intervenție se pune pe treabă. La vederea lui, realitatea capătă, brusc, contururi bulversante de ficțiune și îți vine în minte secvența conferinței gangsteresti, din filmul *Unora le place jazzul*, când armele automate, purtate de interlopii patibulari, veniți la întâlnire, erau camuflate în crose de golf. Și te întrebi, furat de o glumă macabră, dacă nu cumva geanta burdușită a doctorului portocaliu ar fi putut să ascundă sprayuri paralizante, 2-3 perechi de cătușe de rezervă, pistoale tip *Glock 17*, sau *Colt Python 375*, din dotarea la zi a *SIAS*, camuflate în aspirine, sticlute de iod, feșe sterile și flacoane cu perfuzie.

Să fi intrat el primul, să fi încercat o apropiere calmă și comprehensivă de bietul evadat, care făcea salturi antropoide, sugrumat de panică? La ce bun? În vreme ce el întreținea pălăvrăgeala anodină de pe coridor, „băieții” porniseră, deja, la treabă, îi săriseră în cărcă, pe la spate, nefericitului protestatar, îl încălecase, îl striviseră la podea, cu genunchiul între omoplați, îl apucaseră de gât, ca pe un porc la tăiere, și-i scormoneau cu degetele rășchirate prin gură, în căutarea săculețului cu sodă caustică. Astfel că, la finalul exercițiului de „eficiență operativă”, te întrebi de ce au intervenit polițiștii atât de brutal: ca să-l aresteze, pentru a-l împiedica să mai vorbească? Ca să împiedice gestul disperat, suicidar, al evadatului? Sau din sadism, ca să-l facă să înghită sodă caustică? Probabil că a treia variantă pare cea mai probabilă, având în vedere că întregul grup se precipită afară, pe ușa studioului, târând un corp uman, cu fața umflată și învinețită, purtând între dinți „prețiosul” și „salvatorul” săculeț cu sodă caustică. Dar iată că providența, în persoana lui Luis Lazarus, împiedică declanșarea unui deznodământ cumplit, cu sufocări și zvârcoliri agonice, demne de cea mai tare lovitură mediatică. Cu adecvată empatie, Lazarus reușește să-i înmoaie inima și să-i descătușeze mintea lui Constantin Roman, strigându-i: „*Romane! Uită-te la mine! Scuip-o, scuip-o, mă ocup eu de tine, da?*”. La care împrecinatul, mesmerizat, scuipă otrava în palma salvatorului și, odată cu ea, șansa de a da megalovitura mediatică, târât fiind afară, ca un infractor de duzină, precum cei mulți, care fac agenda zilnică a programului **DDD**. Iar, în studio, atentul și umanul Dan Diaconescu făcea, emoționat, în urma lui, o cutremurătoare remarcă: „*A lovit decorul!*”.

O ultimă întrebare rămâne: ce s-ar fi întâmplat, dacă în afara săculețului cu sodă caustică, Constantin Roman ar fi scos din rucsacul de fugă un cuțit și i-ar fi pus vânătorului de audiențe lama la gât, înainte de a fi imobilizat? Răspunsul este: nimic deosebit, având în vedere prestigiul de care se bucură DD, care, cu ochii sticlind de entuziasm, ar fi îndemnat telespectatorii „*să-și cheme familia, sau un prieten, că nici nu știu ce pierd*”, savurând, în sfârșit, el însuși, pe propria piele, mama tuturor loviturilor mediatice. Cu un rating și o audiență până la cer.

★ La Național TV, o gagicuță urla la telespectatori să-i spună niște cuvinte ca să câștige o sută de lei, iar în timpul asta, de sub decolteu, sfircurile stăteau să iasă afară mai ceva ca niște pui de verigă dintr-o scorbura. Tot uitându-mă la decolteu, mi-a venit o altă idee genială de făcut bani cu televizorul: n-ar fi *cool* să aduci în studio, la emisiunile alea de ghicit cuvinte, și alte cazuri sociale în afară de niște fițe care-și caută o mină binefăcătoare? Un puradel cerșetor, de exemplu, care să te roage disperat să ghicești literele lipsă și care, la final, ca bonus, să-ți spele chiar și televizorul pe dinăuntru cu o racletă din aia cu care îți spală parbrizul la semafor.

★ Sîmbătă seară, pe Antena 2, e o emisiune numită *Conferința de presă*, prezentată de o blondă pe nume Diana Munteanu-Niculescu. Nu le am cu fotbalul, nici cu vedetele TV, dar am înțeles că tipa e căsătorită cu un fotbalist pe care-l cheamă Niculescu și de-aia o cheamă și Munteanu, și Niculescu. Chestia asta m-a pus puțin pe gînduri în sensul că dacă pe genericul emisiunii scrie că prezentatoare e Diana Munteanu-Niculescu, pe tricoul lui de la club scrie Claudiu Munteanu-Niculescu?

★ Mitică Dragomir le explică ziariștilor, pe tonul lui de oracol răgușit, cum niște ageamii din fotbal fac declarații aiurea crezînd că sînt atotștiutori. Numai că Mitică îi numește pe respectivi „niște d-ăștia care se cred atotștiutori”. Oracolul din Delfi îi învăța pe contemporanii lui Socrate că, pentru a cunoaște mai bine tot ceea ce te înconjoară, e foarte important ca mai întîi să te cunoști pe tine însuși. Deci oareșcare legătură între atotștiutor și atotștiutor ar fi. Numai că nu cred că Oracolul din Bălcești să fi venit din Grecia cu învățătura asta, îngheșuită printre video-uri, haine de blană și aur.

★ Ajung rar pe-acasă și, în consecință, privesc și mai rar la televizor. Săptămîna trecută m-au sunat de la o firmă de sondare a pieței, iar la întrebarea „Cîte zile vă uitați la televizor?” am spus, complet absent, că mă uit „decît” trei zile pe săptămîna. În acel moment, fătuca angajată să recite chestionarul a pus capăt discuției, dezvăluindu-mi că în vederile lor nu intră decît cei ce se uită minimum patru zile.

Punct! M-a distrus psihic, ce mai... Cum adică? Contează cantitatea, nu calitatea? Fetiță, eu privesc puțin, dar bine. Drept tratament, m-am dus și mi-am cumpărat încă un televizor, l-am așezat lîngă ăla vechi, le-am lăsat pe amîndouă deschise, iar data viitoare voi spune, logic, că mă uit la televizor 14 zile pe săptămîna.

★ Pe TVR 2 rezistă o emisiune numită *Atenție, se cîntă!* Din cîte îmi amintesc, la acest program chiar se cînta pe vremuri, adică invitații prestau live. Zilele trecute, am nimerit iar la *Atenție, se cîntă!* și am observat că băiatul ce se desfășura pe scenă ne servea un playback ca la mîsa-acasă. Sînt curios dacă înainte de a începe a avut măcar inspirația de a arunca spre regie celebra replică: „Maestre, un *«play»* bemol, te rog!”

★ Urmăream cu sufletul la gură transmisia meciului Știința Craiova-Politehnica Iași, pe GSP TV. Unul dintre comentatori anunță marțial că – citez cu aproximație – „Foarte curînd, pe site-ul *Gazetei Sporturilor* veți putea urmări imagini aproape on-line cu ceea ce se întîmplă în ambulanță!”. (Unde, se-nțelege, se

afla sub tratament un jucător bolînd.) V-ați prins? Nu? Bine, repet, să audă și babele de la ultimul rînd de calculatoare: „Veți urmări imagini aproape on-line”. Cum adică „aproape on-line”? La „on-line” nu există nuanțe, există doar „on-line” și „off-line”, nu poți fi „aproape on-line”. Pe bune, eu n-am auzit încă să se certe calculatoriștii între ei: „Bă, să mor io, uită-te la reluare, că erai on-line cu un metru, se vede de pe Lună!”, sau „Dacă privim cu atenție fanta de lumină, ne dăm seama că atacantul era on-line cu ultimul apărător, deci faza trebuia să curgă mai departe”; sau „Evident, era on-line pasiv, care s-a reactivat cînd i-a dat ăla cu numărul 7 un *password* în adîncime!”.

★ Una drăguță de pe PRO TV. Juca Steaua cu AS Roma și, luat de valul emisiei în direct, comentatorul ne spune că jucătorul X joacă „cu un aparat dentar în gură”. Mie, unuia, mi se pare evident că, din moment ce ai aparat dentar, e bine să-l ții pe dinți, deci în gură, adică nu-l poți pune la genunchi, de exemplu. Dar, mă rog, poate exagerez eu. La fotbal, totul e posibil, o de-

monstrează fotbalistii, care, una-două, joacă cu penisul în gură.

★ Duminică dimineață, la 7.48, pe Zone Reality se difuza un promo pentru documentarul *Storm Stories* ilustrat cu secvențe filmate dintr-un elicopter la locul unei inundații de prin SUA. Simultan, pe Realitatea TV, erau secvențe filmate din elicopter la locul inundațiilor recente de la noi. Așa am realizat, plin de mîndrie, că la noi este exact la fel ca în State, chiar dacă la ei sînt încă mai puțini vorbitori de moldovenească.

★ Sîmbătă noaptea, pasionații de superacțiune, deci de pictură, au putut urmări pe B1 TV filmul *Luchian*, din 1981. Singura diferență dintre un film de acest gen și unul normal, cu Van Damme, este că în cel dintîi nu se bate nimeni – în rest nu am remarcat mari diferențe. Poate doar apariția lui Florin în Călineeescuuu în rolul lui Tuuuu-uudooo Argheeeeeezii; deși, dacă mă gîndesc mai bine, s-ar putea să trec și diferența asta tot la capitolul asemănări.

★ Senzațional! Vineri seară se oprișe inclusiv emisiia OTV! Și nu ca pe celelalte posturi, cu chenar și textul „You are not en-

titled to receive this program” sau așa ceva: se oprișe pe cadrul cu un invitat care semăna leit cu Ice-T. Fiindcă respectivul actor american joacă doar în filme în care prinde infractori (a prezentat și un documentar cu polițiști pe Discovery, unde se dădea un fel de Christian Sabbagh), mi-am imaginat că au găsit-o pe Elodia. Apoi, dîndu-mi seama că semnalul e picat din cauza intemperiilor, m-am gîndit la ceva și mai senzațional: că viitura a scos-o pe Elodia la mal, în direct, în studioul OTV!

★ Țiganii i-au învins, în sfîrșit, pe romi. La știrile PRO TV l-am auzit cu urechile mele pe reporter explicînd cum calul care era spălat cu nesimțire în mare, alături de copiii care se scăldau, era „al unui țigan de la marginea Constanței”. Da, ați auzit bine! A spus „țigan”, nu „rom”. Și asta la ora 19.22, miercuri. Mi-am notat cu exactitate, fiindcă momentul mi s-a părut istoric. Să fie din cauza publicității plătite? Poate că țiganii or fi dat bani mai mulți decît romii și de asta au început să fie dați mai des. Sau poate că, dimpotrivă, or fi luat bani mai puțini...

Euroa Liberă și BBC, decorate de Traian Băsescu

Președintele Traian Băsescu va decra astăzi posturile de radio Europa Liberă România și BBC România cu ordinul „Merit Cultural” în grad de ofițer. Ceremonia va avea loc la ora 7.00, la Palatul Cotroceni, Sala Unirii. Emisiunile pentru România ale celor două posturi de radio vor înreta mâine, 31 iulie. Radi Europa Liberă va fi reprezentat la ceremonie de președintele postului, Jeff Gedrin, iar BBC de directorul secției române, Răzvan Scuru. ■ *România Liberă* pg. 4